

Utemiljön är en del av helheten

Text: STEFAN LÖFGREN • Foto: KARIN LINDAHL

Att även se utemiljön som en viktig del för bygdegården har varit fokus för ett projekt i Dalsland.

– Det kan förta hela intrycket om man inte tänker till, säger landskapsarkitekten Karin Lindahl.

Dalsland ligger i den jättestora regionen Västra Götaland och har också mycket gemensamt med Värmland, grannen i norr. Här är ett landskap som arbetar på att profilera sig med natur-, fritids- och kulturupplevelser.

Inom ramen för Bygdegårdarnas Riksförbunds pilotprojekt i Dalsland har frågan tagits upp om betydelsen av utemiljön. Projektsamordnarna Bengt Söderström och Karin Rebelius tog kontakt med Karin Lindahl, för att genomföra ett delprojekt med fokus på miljön utanför bygdegården. Karin Lindahl, som tidigare haft kontakt med Karin och Bengt i samband med vägmiljöfrågor, fick genom dem i uppdrag att ta fram några idéförslag till hur sju olika bygdegårdar i Dalsland skulle kunna utveckla sin utemiljö.

– Det är väl att se som en inledning, med skisser för en fortsatt diskussion och för att få idéer till att tänka på ett annat sätt, säger Karin Lindahl.

När hon har pratat med bygdegårdsföreningarna har hon påtalat att man ska tänka på hela miljön, inte bara renovera byggnaden.



Enkla utemöbler, men praktiska och efterlängtrade.

– Det är viktigt att det också är attraktivt utanför, säger Karin. Man har inte tänkt på att man också kan utnyttja utemiljön, utan koncentrerat sig på inemiljön. Hon ger som exempel på aktivitet att anlägga boulebanoer eller, för att stärka ekonomin, anlägga en campingplats. För husbilar eller husvagnar krävs ju bara en uppställningsplats – en så kallad ställplats – med tillgång till vatten och dusch. Framför allt på sommarhalvåret kan ju utemiljön fylla olika funktioner: som turistinformation, pausplats eller plats för marknader.

Att mycket av utemiljön hanteras väldigt praktiskt är ju även Karin medveten om. Det måste fungera för gräsklippning, snöröjning och sophämtning.

– Men man bör ändå tänka ett steg till. Måste man ha soptunnan stående precis vid entrén? frågar sig Karin. Hon har sett att det ofta inte finns någon plan för det som är placerat utanför bygdegården, det har bara hamnat där det fanns plats. Ibland kanske det också handlar om att göra avkall på det praktiska. Spar trädningen, bara för att göra det mysigt! Eller lätta upp med planteringar, för att det inte är så fint med en stor asfaltsyta kring ett gammalt hus.

Karin Lindahl lyfter också frågan om att hitta vidare funktioner:

– Vid Mo bygdegård ordnas ett stort arrangemang i slutet av sommaren varje år med många besökare, Modagen. Då behövs en marknadsplats och parkering. Men det är inte så roligt att se tomma ytor vid andra tidpunkter. Då handlar det om att hitta andra funktioner för



Det var inga stora förändringar som gjordes vid Dalsk...

dessa platser, exempelvis en basketbollsplan eller skateboardbana för ungdomarna och en boulebana för de något äldre.

Hon pratar också om att det är viktigt att titta på hur landskapet ansluter till byggnaden. Det gäller att få till ett välkomnande intryck, lägga ner omsorg vid skapandet av en entré. Kanske bara ge-



Bygdegården är en bra plats för vila och rekreation.



En välplacerad informationstavla med karta och beskrivning av sevärdheter i bygden ger ett gott intryck på gäster och besökande.



og, men de påverkade ändå intrycket på besökaren – man flyttade soptunnan, planterade några träd och satte upp en informationstavla.

nom att ställa upp några blomlådor där.

Elisabet Niklasson, ordförande i Dalskogs bygdegårdsförening, är verkligen glad över att ha varit med i projektet:

– Karin gav oss nya glasögon att ha på oss när vi tittar på utemiljön. Man blir lätt hemmablind. Även om vår trakt är vacker, så såg det väldigt andefattigt ut kring vår bygdegård. Vi planterade några träd, satte en rosenhäck utefter vägen, flyttade soptunnan och rensade upp.

Elisabet hade inte planerat att bli ordförande, men det var just miljöntrycket som fick henne att vilja förändra.

– På ett möte satt jag och tittade på ett vackert konstverk som inte syntes för den brunmurriga tapeten. Det fick mig att överväga att bli ordförande och se till att vår bygdegård blev renoverad. Den svåra delen var att övertyga kommunen om att lägga in sin del vid ansökan till Boverket. Då ringde jag runt till alla i kommunstyrelsen för att berätta om våra planer, berättar Elisabet.

Nu håller man på som bäst med att renovera sitt hus.

– Vi vill hitta mer samarbeten och arrangemang, fortsätter Elisabet. Det finns så mycket tråkigheter så folk behöver träffas och skratta. Och utanför bygdegården finns idag också utemöbler och en informationstavla om väg 2218. Nu ser det mjukare ut och mer välkomnande.

Projektet kring utemiljön avslutades med en konferens med de inblandade föreningarna, där Karin Lindahl visade sina olika förslag på förändringar av respektive bygdegård.

– Det är fint att det finns sådana här mötesplatser, säger Karin.

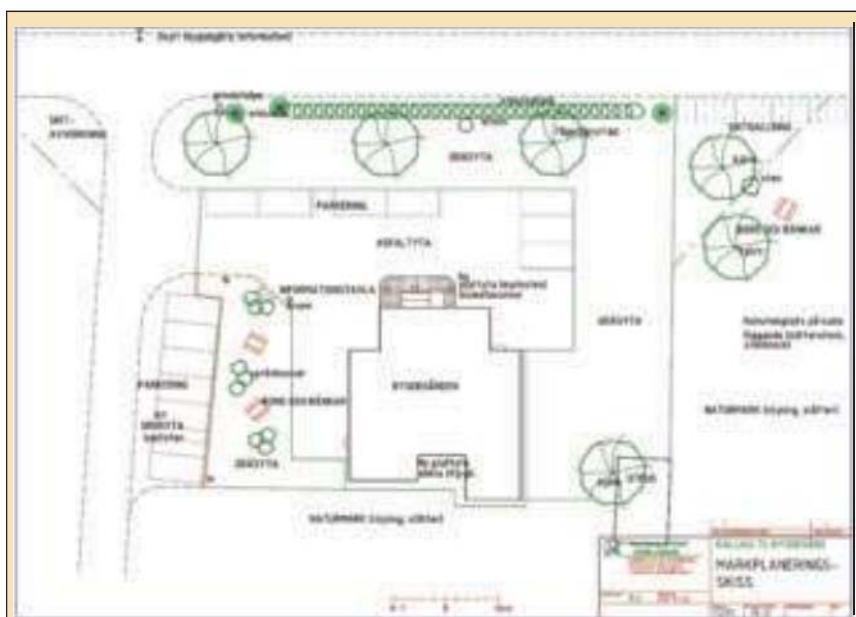
– Jag kan verkligen rekommendera fler att jobba med utemiljön, avslutar Elisabet.

En funktionsskiss för att utveckla bygdegården

Landskapsarkitekt Karin Lindahl pratar mycket om attraktivitet, verksamhet och just helheten. Hon föreslår att man kan sätta sig ner och fundera över vad som inte fungerar så bra och göra en funktionsskiss.

En sådan skiss kan bland annat ta upp

- hur bygdegården används,
- vilka funktioner man vill att utemiljön ska fylla,
- vad man har retat sig på och som inte fungerar i dag,
- hur man kan indela ytan för trafik, förråd, olika uppställningar, sittplatser och uteaktiviteter,
- önskemål om nya verksamheter och hur de skulle påverka utemiljön,
- hur man kan "synliggöra" bygdegården och göra den mer välkomnande för besökare.



Dalskogs bygdegårdsförening har gjort flera av de förändringsförslag som landskapsarkitekt Karin Lindahl föreslog. Varje förening i projektet fick specifika förslag till förbättringar.